

ကဘဉ်ကဟုကယာနဖိလၢစၢ်ပှ်စုၣ်ပျၢ်ဒဲလဲၣ်

ဘျီဘဉ်ကသံၣ်ခဲၣ်လွၢ်
စၢ်ပှ်လၢလီၤတအိး
တဖၣ်ဒီးဘျီဂ့ၢ်ထီၣ်
က့ၢ်ဟံၣ်
ယီပူၤပျၢ်ဖျးတက့ၢ်.

- ဟံယံၤဖိသၣ်တဖၣ်လၢကသံၣ်ခဲၣ်အလွၢ်လီၤတအိးကွၢ် မ့တမ့ၢ် အက့ၢ်အိၣ်တဖၣ်အလီၢ်တက့ၢ်.
- တချုးလၢနဘျီဘဉ်က့ၢ်ဟံၣ်လၢတၢ်ဘျီအိၣ်တချုး 1978 န့ၣ်, ကိးနလီၢ်ကဝီၤတၢ်အိၣ်ဆူၣ်ဆိၣ်ချ့ၤက့ၢ်လၢကမၤလိၣ်နၢ်ပၤသးလၢ ကမၤအိၣ်ပူၤပျၢ်ဖျးဒီးမၤစၢ်လီၤတၢ်ကမ့ၢ်အပတီၢ်တက့ၢ်.
- ပူၤဖိသၣ်ဒီးပူၤဖိပှ်ဆိၣ်ဒီးပုၤသးတဖၣ်ကြးဆိၣ်ယံၤဒီးတၢ်ဘျီဂ့ၢ်ထီၣ်ကသံၣ်ခဲၣ်လွၢ်လၢအမၤတၢ်တၢ်တဖၣ်, ဒ်အမ့ၢ်တၢ်လုၤကဆိၣ်ဒီးတၢ်က့ၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. အဲၣ်သ့ၣ်ကြးဆိၣ်ယံၤတုၤလၢလီၢ်ကဝီၤအိၣ်ကဆိၣ်ကွၢ်တဖၣ်ဖျးကၢတၢ်မၤကဆိၣ် ဘဉ်စိၣ်တၢ်အကျိၤအက့ၢ်ဒီး HEPA ဖဲးနီၣ်ခွဲ (တမ့ၢ်တၢ်ခွဲသိၣ်လၢအယုထီၣ်ဘဉ်).

သုကဆိၣ်ကွၢ်စု,
တၢ်ဂီၤဖိတဖၣ်,
ပလီတဖၣ်,
ပဲၤတြီဖိတဖၣ်,
ဒီးဟံၣ်ခါတဖၣ်လၢ
အဘဉ်အါဒီး
တၢ်ကမ့ၢ်တဖၣ်တက့ၢ်.

- သုကဆိၣ်နဖိအစုဒီးအဖဲၣ်ဖဲအလီၢ်ကွဲၣ်အလီၢ်ခဲ, တချုးဆိၣ်တၢ်, ဒီးတချုးန့ၣ်လီၤအလီၢ်ခဲန့ၣ်တက့ၢ်.
- ဆူၣ်ကွၢ်တၢ်ဂီၤဖိ, ဆူၣ်ဖိကီၢ်ဖိအဂီၤတဖၣ်, နၢ်ခိၣ်မိၣ်အယီၤတဖၣ်ဒီးပလီတဖၣ်ဒီးဆူၣ်ဒီးထဲခဲအဲၣ်ခဲတက့ၢ်.
- လုၤကဆိၣ်ဟံၣ်ခါတဖၣ်ခဲအဲၣ်ခဲ, ဒီးစုးကၢတၢ်ကံးညဉ်ကပုၤလၢအဘဉ်စိၣ်တဖၣ်လၢကမၤကဆိၣ်ပဲၤတြီဖိအန့ၣ်ပတဖၣ်ဒီးအနၢ် ထံးတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ပလီၤသးလၢနသုတယဲ
က့ၢ်စိၣ်ဘဉ်စၢ်ပှ်ဆူ
ဟံၣ်လၢတၢ်ကူတၢ်သိး,
တၢ်ဂီၤဖိတဖၣ်,
မ့တမ့ၢ် တၢ်ကယၢ
လုၢ်ဒိၣ်ပူၤဒိၣ်တ
ဖၣ်အဖိခိၣ်တဂ့ၢ်.

- စၢ်ပှ်တဖၣ်ဆိၣ်လၢပူၤဖိသၣ်အတၢ်ကယၢကယဲလုၢ်ဒိၣ်ပူၤဒိၣ်, တၢ်ဂီၤဖိတဖၣ်နီၣ်တဲၣ်တဖၣ်, ဒီးဟံၣ်ယီၤတၢ်သုၣ်ထီၣ်ပိးလီၤလီၤလံာ် တနီၤအပူၤန့ၣ်လီၤ. ဆဲးလီၤမံၤလၢပူၤဖိသၣ်အပန့ၣ်တၢ်ပိးတၢ်လီၤလၢတၢ်ဟံးထၢဖိၣ်ကအိၣ်က့ၢ်လၢတၢ်ကမၤဟးဂီၤကွၢ်အိၣ်တၢ်ဟ့ၣ် ပလီၤတဖၣ်ဖဲ www.cpsc.gov/cpsclist.aspx တက့ၢ်.
- တၢ်မၤဒီးတၢ်သးခဲတနီၤန့ၣ်ကပၣ်ဒီးတၢ်ဘဉ်ပူၤဘဉ်ဖိၣ်စၢ်ပှ်တဖၣ်သ့န့ၣ်လီၤ. တၢ်တဖၣ်အဲၣ်ပၣ်ယုၣ်ဒီး - တၢ်ခဲၣ်ကသံၣ်လွၢ်, တၢ်ကျိၤထံကျိၤတၢ်ဖဲတၢ်မၤအကျိၤအကျိၤ, တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်တၢ်မၤ, တၢ်ဘျီသိၣ်လွၢ်, တၢ်မၤတၢ်ဒီးကျိၤတၢ်စုကဲၤပိးလီၤတဖၣ်, ဖဲၣ်ထံကလၢလၢအိၣ်ဒီးအဘိးကျးတဖၣ်, ဒီးတၢ်ကၢသပၤတၢ်ဖဲတၢ်မၤန့ၣ်လီၤ. လၢကမၤစၢ်လီၤစၢ်ပှ်အကမ့ၢ်တဖၣ် အဂီၢ်, ဆိတလဲတၢ်ဖဲတၢ်မၤတၢ်က့ၢ်တၢ်သိးတဖၣ်တချုးလၢနက့ၢ်အူဟံၣ်, ဘုၣ်လီၤခိၣ်ဖဲနဲပဲၤတြီ, ဆူၣ်ကွၢ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်သးခဲတၢ်ကူတၢ်သိးတဖၣ်လီၤလီၤအိၣ်ဆိ, ပျၢ်ဖဲၣ်, သုကဆိၣ်စုဒီးဖဲဘုၣ်လၢတၢ်တကျိၢ်ဘၢအိၣ်တချုးလၢနက့ၢ်အူဟံၣ်န့ၣ် တက့ၢ်.

ဟံယံၤစၢ်ပှ်တ
ဖၣ်လၢနတၢ်အိၣ်
တၢ်အိၣ်ဒီးထံလၢ
အဟဲလၢထံပိးနီၤ
တဖၣ်တက့ၢ်.

- ပျၢ်ယုၤလီၤကွၢ်ထံလၢအဟဲလၢထံပိးနီၤတဖၣ်တဖၣ်န့ၣ်တချုးလၢနစုးကၢထံ, ဖဲထံမ့တမ့ၢ်လၢလီၤလၢစုၤန့ၣ်ရံၣ်အဂီၢ်ဘဉ်န့ၣ်တက့ၢ်. ဝှံးဒီးထံပူၤထံတဖၣ်န့ၣ်ဆိၣ်ဒီးစၢ်ပှ်တဖၣ်သုခိၣ်ဖျိလၢတၢ်ကျိၤထံအကျိၤအကျိၤလၢအလီၢ်လဲၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- စုးကၢထံခဲၣ်ထံလၢအဟဲလၢထံပိးနီၤလၢအစုၣ်တဖၣ်လၢနကဆိၣ်ဆိ, ဖိအိၣ်တၢ်, ဒီးကျိၤသၣ်တၢ်နၢ်ထံကမ့ၢ်တဖၣ်အဂီၢ်စိၣ်တက့ၢ်. တၢ်ချီထံချီန့ၣ်တမၤလီၤမၤကွၢ်စၢ်ပှ်တဖၣ်ဘဉ်န့ၣ်လီၤ.
- တဘဉ်ဟံၣ်ကီၢ် မ့တမ့ၢ် ဟ့ၣ်လီၤတၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢစၢ်ထး, ဖြဲးထၢၣ်(လ), မ့တမ့ၢ် သပၤပိးလီၤတဖၣ်လၢအဆဲးထီၣ်အသးတဖၣ် အပူၤတဂ့ၢ်.
- ကိးနတၢ်အိၣ်ဆူၣ်ဆိၣ်ချ့ၤက့ၢ်လၢ, မ့တမ့ၢ် လဲၤကွၢ်ဖဲပှ်ယဲၤသန့အဖိလံာ်, လၢကထံၣ်ဘဉ်လၢမ့ၢ်လီၤစိ, တၢ်မၤန့ၢ်မုန့ၢ်ဆိတၢ် အိၣ်တဖၣ်, တၢ်အာကီၢ်လိၣ်, တၢ်ကယၢကယဲသးပိးလီၤတဖၣ်, ဒီးတၢ်အိၣ်ဆူၣ်ဆိၣ်ချ့ၤက့ၢ်လၢကျိၤယါကျိၤတဖၣ်ဖဲလဲၣ်တၢ် အိၣ်ဒီးစၢ်ပှ်လဲၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ဟ့ၣ်တၢ်အိၣ်
တၢ်အိၣ်တဖၣ်လၢ
အိၣ်ဒီးခဲၣ်လဲၣ်ယၢၣ်,
ထးစိ, ဒီးဘဉ်တ
ဉ်မိၣ်ယတဖၣ်တက့ၢ်.

- တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်တဖၣ်အဲၣ်မၤစၢ်လီၤစၢ်ပှ်တဖၣ်အိၣ်လၢနဖိအနီၢ်မိၣ်ပျၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအိၣ်ဒီးခဲၣ်လဲၣ်ယၢၣ်, တၢ်န့ၢ်ထံ, တၢ်န့ၢ်ထံလီၤသကၢ, ယိကၢ, ထီၣ်နီၣ်ကီၢ်လိၣ်, ဒီးတၢ်ဒီးတၢ်လၢၣ် လၢဟ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအိၣ်ဒီးထးစိ - သဘူပထိး, တၢ်ဖဲတၢ်ညဉ်လၢအသိအပီၤတအိၣ်, စံရဲယၢၣ်လၢအဟ့ၣ်အူၣ်ထီၣ် နီၢ်မိၣ်အဂီၢ်အဘၢ, ဒီးသဘူဟီၣ်လဲၣ်ထံပဲးတဖၣ်လီၤ.
- တၢ်အိၣ်တၢ်အိၣ်လၢအိၣ်ဒီးဘဲတၢ်မိၣ် C - စူၢ်ဝဲၣ်သ့ၣ်, သ့ၣ်သ့ၣ်ဆိၣ်သ့ၣ်, တကီၢ်ဆိၣ်သ့ၣ်, ဒီးမိၣ်ဖဲသ့ၣ်အလၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ယုကွၢ်အါထီၣ်
တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘဉ်လၢဒီးစၢ်ပှ်.
www.health.ny.gov/lead

တဲသကိးတၢ်ဒီးနဖိအပူၤဟ့ၣ်လီၤတၢ်အိၣ်ဆူၣ်ဆိၣ်ချ့ၤက့ၢ်လၢကွၢ်ထွဲတၢ်မၤစၢ်
ကိးနလီၢ်ကဝီၤတၢ်အိၣ်ဆူၣ်ဆိၣ်ချ့ၤက့ၢ်လၢကွၢ်လၢယုကွၢ်တၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဲၣ်
[www.health.ny.gov/environmental/lead/exposure/childhood/
program_contact_map.htm](http://www.health.ny.gov/environmental/lead/exposure/childhood/program_contact_map.htm)